

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Sive Commentarius In Regulas Juris Pontificii, Qvæ In Libro Qvinto, Et
Sexto Decretalium Continentvr

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1659

Regvla LXXXVIII. Certum est, quod is committit in legem, qui legis verba
complectens contra legis nititur voluntatem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61853)

Regi, aut Principi seruirent. Hoc tem-
pore autem vix ad vocatis cedunt, ad-
eoque non sine nausea audient vetus
illud vilitatis encomium. Imo ab offi-

cio procuratorum excluduntur, qui
infamia laborant. *V. Bronchorst. Cent. 1. v.
Ass. 95. Gaill. l. 1. obs. 43. & Silv. in V. Procu-
rationes.*

REGVLA LXXXVIII.

*Certum est, quod is committit in legem, qui legis verba com-
plectens contra legis nititur voluntatem.*

I. Obscuritatem in legibus duæ
causæ efficiunt, Verborum in-
opia, varii, & improvisti eventus. Res
persæpe nota est, non tamen ita verbis
exponitur, ut non liceat aberrare. E-
ventus autem, quia certis limitibus
non continentur, non sigillatim, & per
se, sed generatim, ac confusè menti ob-
ijciuntur. Vetuit, *exempli gratia*, Ius, ne
quis clericus beneficiatus ex ecclesiæ
bonis consanguineos suos locupletet.
Cono. Trid. Sess. 25. de reformat. cap. 1. Tu,
quæ immediatè illis dare non potes,
tertio alicui non cognato relinquis ea
lege, ut ab eo ipsi accipiant. Maritus
uxori bona sua donare prohibetur,
non donat suo quidem sensu, sed ven-
dit, ita tamen, ut uxor pretium sibi re-
tineat. Non est legis mens, sed mentis
parùm rectæ illusoria calliditas; contra
quam Regula hæc proclamat damna-
tionem, committere in legem non se-
cus, ac si & verba illius & voluntatem
perverterent. Hos legum pœnis obno-
xios esse, cum se contra juris senten-
tiam sæva prærogativa verborum frau-
dulenter excusent, *Imp. Theodosius, &
Valentinianus* dicunt in *l. Non dubium.*
*C. de legib. Cicero quoque in Orat. pro Cacin-
na* calumniatoribus annumerat eos,

qui scriptum sequuntur ratione negle-
cta.

II. Modi, quibus in Regulam hanc
peccetur, fraude legibus facta, juxta
Dyni assignationem quatuor sunt. 1. *De*
Declinando à re in rem. 2. *De perso-*
na ad personam. 3. *De contractu ad*
contractum. 4. *De contractu ad eun-*
dem contractum, sed non eodem mo-
do, & propterea videtur alius contra-
ctus. De read rem extat prohibitio. S.
C. Macedon. sicut diximus in *Reg. 84. n. 1.*
ne pro pecunia, quæ prohibetur, fru-
mentum aut vinum filiosam. mutuo
detur. De persona ad personam exem-
plum superius *n. 1.* dedimus de marito,
qui uxori suæ rem vendit, nullo pre-
tio exacto. De contractu ad contra-
ctum, cum is qui testari non potest, si-
mulat se inter vivos alienare, accepta
quidem, sed mox reddita pecunia. De-
nique de contractu ad eundem contra-
ctum, ut si mulier quæ *S. C. Velleiani* be-
neficio adversus fidejussorem juvatur,
singitur directè ac ptopriè, non acces-
soria, sed principali obligatione se ob-
ligasse. *l. quamvis. §. Cum esset. ff. ad S. C.*
Velleianum.

III. Amplia 1. Et extende etiam
ad legem, statutum, vel decretum

ff futus

futurum, ut si domum tuam brevi scires proscribendam, aut fisco addendam, homini ignaro venderes, quod *Cicero l. 3. offic. de Claudii ædibus in Cælio monte* postis scribit. Item si conscius quis brevi in eundem æris, seu pecuniæ valorem, confestim debita solvat, vel aliis commutat: quamvis non facile talis in foro conscientiæ, nisi aliud accedat, iniustitiæ damnandus sit.

Amplia 2. Quemadmodum in legem committit, qui verba illius complexus contra ejusdem nititur voluntatem, ita etiam ille peccat, qui ordinem rei attendens, loquentis mentem, contemnit. Nam ubi par intentio, ac machinatio fraudis adhibetur, pari culpa & injuria animus corrumpitur. *V. Barbatium, & Felinum in c. Causam quæ de rescriptis.*

IV. Obj. 1. Non alio fine inventa nomina sunt, quam ut mentis nostræ sensum manifestent: illis ergo inhærendum est, quamvis videantur dura, & aspera. *l. Prospexit. ff. Qui & à quib. manumissi liberi non fiunt.* Vbi *Glo. Gotofredi* notat à Iudice secundum scriptam legem judicandum, ne clementior illa videatur. Deinde quis non videt innumera mala sequi, si cuique libera potestas relinquatur, legis verba seponere, sub prætextu mentem & voluntatem ipsius præferendi.

R. Verba mentis indicia esse, nemo inficiatur, eaque sequenda, cum clara,

& manifesta sunt, nec dubitandi ullæ ratio apparet. *l. Labeo ff. de suppl. legat.* sed in dubio quid facies, si causa, si ratio, antecedentia, & subsequenta, absurda, & inconvenientia aliud suadeant, & exigant? Certè menti, & rationi deferendum, verba postponenda erunt, juxta ea, quæ *num. 1. allegavimus.*

Obj. 2. Quam non conveniat & expediat, à verborum contextu & significatu recedere tot hæreses docent, ex varia interpretatione nata. Item Ecclesiæ, & summorum Pontificum decreta, quibus etiam sacrorum librorum lectio prohibetur.

R. Contra superbos, & novitatum cupidos homines nulla superflua cautio est, neque dubium inde natas hæreses. Verum si proscripto arrogantis vitio, & sibi nimium præsentibus ingeniis, vocem pastoris sui audire, & sequi unusquisque vellet, nulla scandala, errores, & hæreses nullæ ecclesiam infestarent: quæ quia non ex sacrorum librorum verbis, sed eorum falsa expositione nascuntur: ideo passim omnibus eorum lectio non permittitur, de quo *V. Conc. Trid. Sess. 25. ei fin. Item Belarm. l. 3. de laicis. c. 20. Reginald. l. 9. n. 249.*

Laym. l. 2. Tr. 1. c. 15. Navar. c. 27. n. 56.

Sanch. l. 2. c. 10. Azor. l. 1. 8. c. 26.

Barb. in c. Fraternalitati de hæreticis.

FINIS.

INDEX